

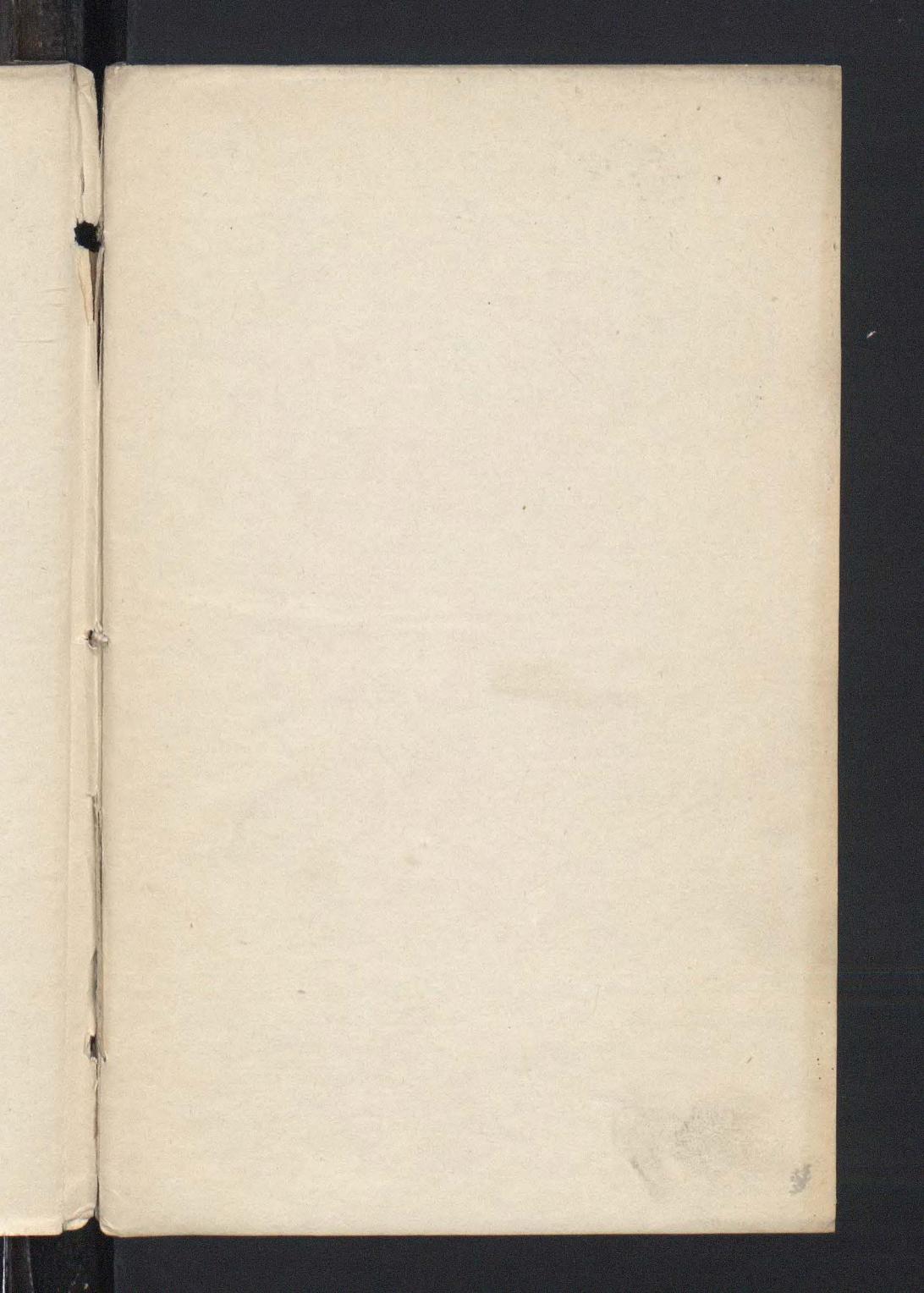
Eu
3673
—
4

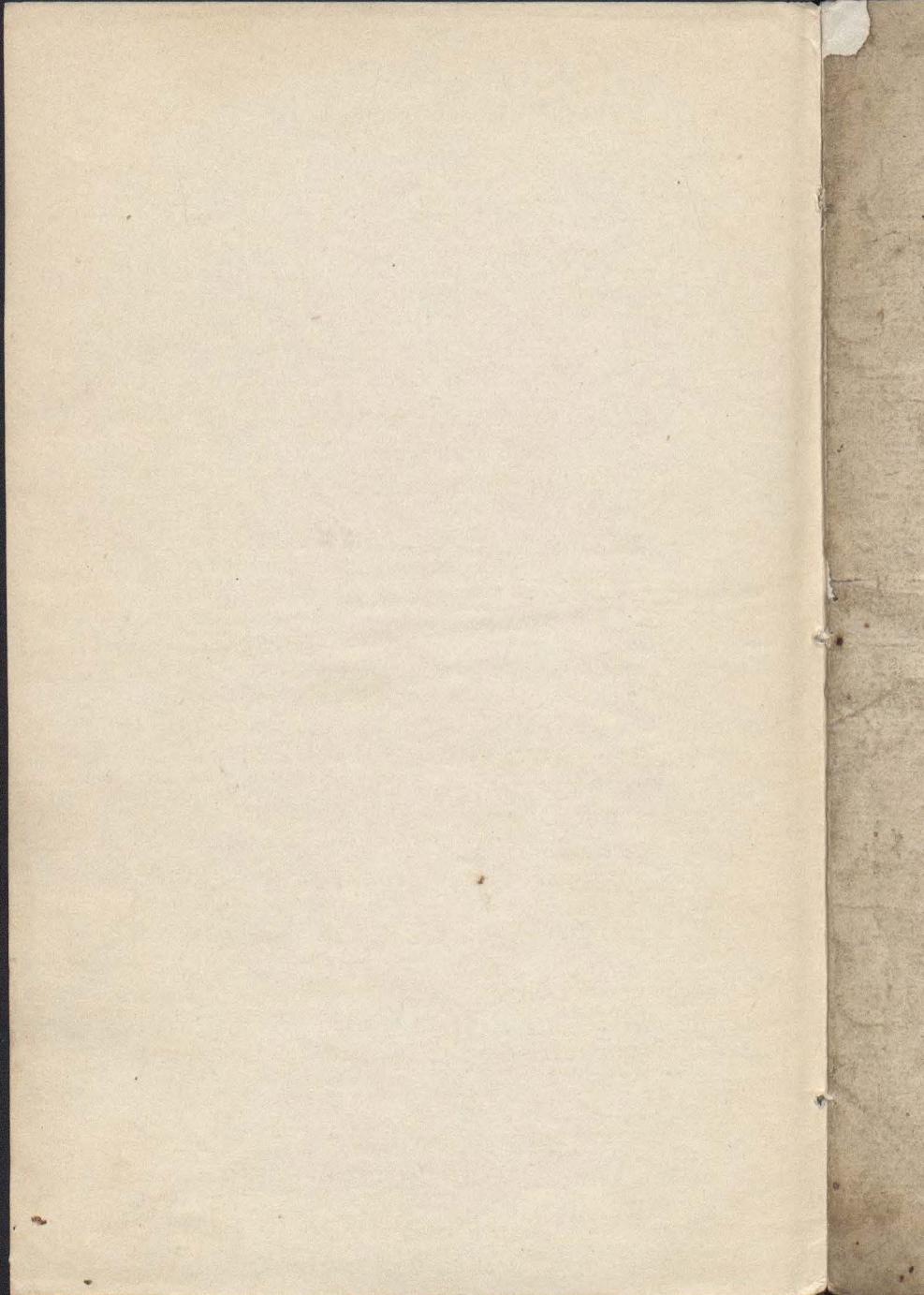
Schr. in
Na-Schalen
1779

Eu 3673

4

111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
999
1000

13.

Die ihr im Garten der Weisheit lufswandelt, singet
Dem kommenden Hüter des Gartens, singt ihm entgegen,
Der ihren Bezirk von Hecken und Dornen bewahrt.
Von ihm gewartet, grünnet sie gleich Palmenwipfeln;
Ihre Schößlinge breitet sie aus, treibt neues Gewächs,
Und ihrer Früchte Oel erleuchtet den düstern Erdball.

14.

Heil Dir, o König, der dieses alles hat vollbracht!
Dich unterstützt des Herrn Hand, darum ermüdest du nicht.
Du bist der Völker Licht und Krone des Schmuckes.
Heil dir, o Land! dessen König ein Weiser ist:
Der alle Schönheit hat vereint in dir, allen Mangel verbannt.
Er kehret wieder, dein König! Deines Schmuckes Krone keh-
ret wieder.

13.

המוחה לכוּם בָּנֵן חִכְמָה רַגְגָה

בַּי שֶׁב שֹׁומֵר הַגָּן כְּבוֹד לוֹ תְּנוּנָה

שׁוֹמֵר אֶת פְּרוּיוֹ מְשֻׁמֵּר וְשִׁיחָה

תְּחִתְיָוִ מְדוּעָה בְּתִמְרִים תְּפִרְחָנָה

יְנוּקָות תְּשִׁלְחָנָה וְחִדְשָׁות תְּצִמְחָנָה

גִּיהֲגָה חַשָּׁךְ כְּתִינְבָּת עַזְּ זִית

14.

אֲשֶׁרֶךְ מֶלֶךְ הַעוֹשֶׂה כָּל אֶלָּה

כְּאֶל אֹזְחוֹת בָּהּ עַל בָּנֵן לֹא תְּלָא

אוֹר עַפְים אַתָּה וַעֲטָרָת תְּפָאָרָת

אֲשֶׁרֶךְ אָרֶץ שְׁמַלְכָךְ אֹהֵב דְּשֻׁתָּה

כְּכָלִיל יוֹפִי שְׁמָךְ אֵין בָּהּ מְגֻרָּעה

שֶׁב מֶלֶךְ שֶׁב צָל אַעֲדִיךְ הַכּוֹתָרָת :

I I.

Frolocker Städte der Lust, euerm Erbauer entgegen!
Euch schaut man mit Bewunderung und Wohlgefassen an.
Nirgend hangende Wand, nirgend zerrissene Mauer:
Ueberall Pracht und Augenlust, von seiner Hand verstreut.
Wie stolz erhebt sich dort der Säulengang an jener Furt!
Der Wanderer staunt, sein Herz erweitert sich froh.

I 2.

Seyd frölich, Waisen, Wittwen und Bedrängten!
Er ziehet ein, der Vater, Richter und Helfer,
Der das Recht liebt, und auszugleichen weiß;
Der sich finden lässt allen die Ihn suchen:
Der dürstigen Kinder Pflegevater, der sie erzieht,
Und hegt, und schützt; so wie der Adler seine Brut.

11.

עֲרִי חַמֵּר לְקָרָאת בּוֹנִיכָן צָאנָה

רוֹאִיכָּן יַתְמָהוּ חַנּוֹ תַּן רַמְצָאנָה

אַיִן בְּכָן קִיר גַּטְמִי גַּדְדָּה גַּדְתָּה.

גַּנְהָ טִירֹות תָּאוֹהָה חַנּוֹ לְעַזְנִים

טוֹרִי גַּוִּית שֶׁם לְפִנֵּי מַעֲבָרוֹת מִים

כָּל עַיְבָּר יְשַׂתָּאָה אַתְּ יְשַׁבְּעָנָה נַחַת :

12.

וַחֲדָר יְהֻוָּם אַלְמָנָה וּנוּכָה רַוִּיחָ

כִּי בָּא אָב בָּא הַנִּזְנִי בָּא אִישׁ הַרְוָחָ

בָּא אָוֶה בָּא מְשִׁיפָט בָּא יוֹדֵעַ פְּשָׁר

נַרְדָּשׁ אֶל קוֹרָאָיו יְשַׁמְּעֵץ מָה יְשַׁאֲלֵ

אָוֹמֵן אַתְּ נַלְדֵי דָלִים וְתַחְמֵן יְנַדְלֵן

יְשַׁאֲם אַתְּ בְּהַנּוֹן עַל בְּנֵי נָשָׁר :

So sprachen sie; empor stieg ihr Gebet,
 Und ward erhöht; der Friede kam vom Himmel herab,
 Und Angst, und banges Schrecken weichen zurück.
 Nun schaet euerd Dank dem Gott des Himmels zu!
 Seyd seiner Vatergüte eingedenk! Hebt Hände empor,
 Und feyert dem Herrn, feyert Ihm das Friedensfest.

Freue dich, ödes Gefilde, wüste Wohnung des Wildes!
 Er kommt, der Sturm zieht durch dürres Land,
 Und Segel tragen Menschenfleiß von Land zu Land!
 Seyd froh, ihr Kurchen des Feldes! du blühender Baum!
 Er ziehet ein, der blühen lässt, wo öde war,
 Und Sumpfe verwandelt in nährendes Feld.

9.

כה דברו אֵך שׁוּעַתְם עַלְתָּה

וּבְרִית הַשְׁלֹום בָּאָה נִמְתַּחַת

אֵין עוֹד יָנוֹן וְחַיל אֲחוֹר נְסֻוגָּה

שְׁלֹחוֹ בַּיּוֹם תְּדוּרֹת אֶל אֶל שְׁמִים

זָכְרוּ חֶסֶרוֹ וְשָׂאוּ אֱלֹי בְּפִים

אֶת חָג הַשְׁלֹום הַזֶּה לוֹתְחֹזֵא

10.

תָּגֵל צִיה וַיְעַרְבָּה וּמְעַזְּנֵן שְׁהָלָל

בֵּי בָּא בַּזְקָע בָּם מְעַזְּנֵן וְנַחַל

צִים חָלְכוּ בָם מִיּוֹם צַאֲתָם מִרְחָם

שִׁישָׁו תְּלָמִי שְׁדֵי כָּל עַזְּנֵן צְוָמָה

בֵּי בָּא מִרְשָׁיא גַּשֵּׁב בְּמִקּוּם גְּרָהָה

שֵׁם אֲנָמֵי מִים אֶל מַזְאֵי לְהָם :

Da des Volkes Altesten mit verhülltem Haupte,
 Dem ausziehenden Helden erstarre Blicke nachsendeten,
 Und leise mit untermischten Thränen, lispelten:
 Auch du, Wollust unseres Herzens! Schmuck der Helden!
 Auch du zeuchst wieder hin ins blutige Feld.
 Was bleibt uns nun? Ach! Finsterniß statt Liches!

Um Morgen warst Du jungen Löwen gleich.
 Aber was entzieht am Abend dir die Ruhe?
 Nur die Gerechtigkeit, nur deines Herzens grader Sinn,
 Der Gott des Lebens vergelte dirs! bewahre deine Seele;
 Umwinde bald die Friedensbind' um deine Stirne,
 Daß bald dein Schwerdt in ihrer Scheide wieder rasse.

7.

יּוֹם זָקְנִי עַם שָׁחוֹ שָׂרִים רָאשׁ חָפֶן

וּכְצָאָתָה אֶת הָעִיר עֹוד אַחֲרֵי צָפֶן

וּבְרָמָעוֹת יְוֹדוֹת דְּבוּרָיו בְּשָׁפֶלֶת

מְחַמֵּד לְבָנָי ! עַל מִזְלִים תִּפְאַרְתָּה

בְּנֵי אַתָּה חֹלֵךְ אֶל בֵּית מַלְחָמָתָךְ

מָה גַּשְׁאָר לְנוּ ? בָּא אָוֹר וְנִיחִי אָפָל :

8.

בְּקָר נִיר קִיּוֹת תִּפְשְׁתָּהָרְבָּה

סִי פְּנַיעַ פְּמַה מְרוֹעֵץ בְּעָרֶב

בְּקָר אַדְלָתָה בְּקָר יוֹשֵׁר לְבָנָה

אֶל תִּיְגְּמֹל זֹאת הוּא יְשֻׁמּוֹר נְפָשָׁךְ

וְצִיְּפָר שְׁלוֹם חִישׁ יְצִנּוֹף עַל רָאשָׁךְ

וְמִבְּרָה לְגַנְגָּה פְּשִׁוּבָה מְרַבָּה

So stärzt der Herrscher Fehde die Welt in Trübsal,
 Schwefelströme und flammende Fluten überschwemmen,
 Von Menschenblut gebünzte Auen — :
 Dann sendest du Beruhigung, Geist der Eintracht;
 Das Nachschwerdt fährt in die Scheide zurück,
 Und du giebst gegenseitige Gunst, bessern Rath, Friedseeligkeit.

Komm, Inbegriff himmelischer Freuden,
 Friede! laß deinen Segen unaufhaltsam strömen!
 Ohne dich ist des Guten kein froher Genuss,
 Wir schmachten lang nach deinem Lobsal!
 Alles Leidens vergessen wir bald;
 Doch jenes Tages nicht, da Friederich zog ins Feld.

5.

כֵן רַב מְשֻׁלִים יָקִרְיָה תְּבֵל נוֹשֶׁבֶת

נְחָלִי גְּפָרִית יְשָׁטוֹפָה אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּ

שְׁדוֹת טוֹבוֹת מְרַם אָדָם יָאָרִימָה

תְּשַׁלֵּחַ רֹוח טוֹבָה נֶפֶשׁ מְנוּעָמָת

אֲפָתְשִׁיבָאֵל מְעֵרָה חֶרֶב נְקַמָּת

תַּתֵּן לְנִיתָה חָן יְיַעַצְךָ יְשָׁלִימָה :

6.

בְּאָ בְּנֵה רְשָׁלוּם וְשָׁטוֹף כְּמִים

מְבַיל בְּרַכָּת אֵל כָּל מְגַדְּשָׁמִים

בְּלָעַדְיךָ עִם כָּל טוֹב לֹא שְׁמַחְנוּ

אֵל כּוֹס תְּנַחֲמֵיךָ לְמֹאֹד צְמִינִי

כִּי אִם שְׁבַחֲנוּ כּוֹס יְגַזְּן שְׁתִינִי

יּוֹם צָאת מְלָכָנוּ לְקָרְבָּה לֹא שְׁבַחֲנוּ :

Denn deine Hand erschuf des Menschen Geist:
 Du hast in ihm der Höhen und Tiefen Gesetze vereint:
 Hast ihm eingeprägt deines Weltalls Ebenbild.
 Mit Leidern kämpft die Lust, mit Mühe der Tumult;
 Wie Licht mit Finsterniß, mit Ungewisster die Stille:
 Und alles trägt die Spuren deiner weisen Güte.

Ihr hüllen den Himmel düstere Wolken ein; —
 Des Hagels Geschoss durchfährt sie, und glühender Blitz;
 Und Donner und Sturm erschüttert des Menschen Herz,
 Dann wehet dein Hauch, — theilt das trübe Gewölk,
 Verstreut die Nebel — läutert die Deste —
 Und Licht erquickt die Sehenden wieder.

3.

כִּי רַיֵּם אָדָם יְדֵיךְ יִצְרוּ

חֲקֹות רֹום גַּם מִחְתָּה בּוֹ חֶבְרוֹ

בּוֹ חַתְמָתָ אֶת תְּבִנָּת עַלְמָךְ

גַּיל מַיֵּל תֹּוֹהֶה הַשְׁקָט מַולְ לְחָם שַׁעַר

כָּאוֹר מַולְ חַשְׁעָן וַדְמָמָה מַולְ סִינְעָר

גַּם בָּם נַמְּ בּוֹ יִשְׁ אֹתוֹת חַכְמָתָךְ :

4.

אִם שְׁפִים בְּעָבִים יַתְקִרְרוּ

חָאִ בְּרֵד עַם גַּחְלֵי אִשְׁ עַבְרוֹ

גַּם בְּרֵק וּרְעֵם לְכֵבֶב יְחִילָוּ

פְּשֵׁב רַוְחָק הָוָא עָבִים יַבְקִיעַ

אַף יְפִיזָן עָנוֹ וַיְטַהֵר בְּקִיעַ

יְשֻׁוֹב יִזְרָח אֹור יָם רֹאֵן גַּנְילָוּ :

I.

Wie Morgenröthe lieblich, hell wie Sonnenlicht,
 Stralt das frohe Herz auf jedem Angesicht:
 Denn Friederich, der Erden Wonne, ziehet ein.
 Laut tönt des Volkes Ruf: Friede kommt mit Dir!
 Friede ruhe neben Dir, auf Deinem Throne.
 Du hast das Gute vollbracht, den Kriß noch aufgehalten.

2.

Der du Völker züchtigest! du befahltest Nacht, sie kam:
 Nationen in Aufruhr; schnell brach sie aus, der Menschen Plage.
 Dein Ratsschluß änderte: — es ward Licht; nun kehrt die
 Ruhe wieder. —
 Wundervoll sind deine Thaten, Gott! am Menschengeschlecht.
 Bald zittern sie vor dem kommenden Richter der Welt:
 Dann führest du aus der Bedrängniß, sie wieder zur Pforte
 der Hoffnung.

1.
השָׁמֶר עַלְה אֹר שְׁטֵשׁ זָוֶר

עַל כָּל פְּנִים גָּוֶלֶה כָּל לֵב שְׁמָתֶה

כִּי בָּא פְּרִידְרִיךְ בָּא מְשֻׁזֶּה חָאוּר

קוֹל הַמֵּן רַב קֹורָא שְׁלוֹם בּוֹאָךְ

וּבָרוֹב שְׁלוֹם הַרְגִּיעַ עַל כְּסָאָךְ

כִּי פְּעַלְתָּ טֹוב צְמַרְתָּ בְּפֶרְץ

2.

יוֹסֵר נָוִים לְיִלָּה פְּקַדְתָּ רַנְעָן

פְּרַחְאָס רַגְ�גָו עַמִּים נְרָאָה תְּגַעַעַן

גַּחֲמָת—וַיְהִי אֹר הַשְּׁקָט מְצָאָה

גְּפַלְאִים מְעַשְׂיךְ בְּאָרֶם שְׁמָתֶה

את יְרָנוֹן פָּנָ לְשִׁפְטוֹת חַבְלָ קְמָתֶה

מִמְּצָר אֶל פָּתָח תְּקוֹהָ יְוָאָגֶן

1889 16548.

שיר השלום

שרו

עדת ישראל בעיר ברלין י"ג

ב倡 השבעות שנה תקל"ט

לפ"ק

Friedenslied der Jüdengemeine zu Berlin

gesungen

am ersten Tage des Wochensfestes,

im Jahr 5539.

(Am Pfingstfeste 1779.)

Platz I, 234

עדן

rlin

estes,

Z

p

Z

Rabbie
I, 234

P

